

دایرة المعارف مصور

تاریخ

سرگذشت بزرگ‌ترین فرماندهان نظامی تاریخ

فهرست

پیش گفتار

نام‌آوران دوران باستان

۱۵۰۰ ق.م تا ۵۰۰ ب.م

- ۱۲ یونان و امپراتوری‌های کهن
- ۱۴ فرمانروایان امپراتوری‌های باستان
- ۱۶ فرماندهان یونان باستان
- ۱۸ اسکندر مقدونی
- ۲۴ روم باستان و دشمنان
- ۲۶ فرماندهان جنگ‌های پونیک
- ۲۸ هانیبال
- ۳۲ روم از جمهوری تا امپراتوری
- ۳۶ سزار: مبارزی متدبر و مشهور
- ۳۸ ژولیوس سزار مقابل ورسینژتوریکس
- ۴۲ از اوج تا سقوط
- ۴۴ جنگجویان قبیله‌ای
- ۴۶ آسیای کهن
- ۴۸ فرماندهان آسیای کهن

شوالیه‌ها و کوچه‌نشینان

۱۴۵۰-۵۰۰ میلادی

- ۵۴ اوایل قرون وسطی
- ۵۶ فرماندهان بیزانسی
- ۵۸ فرماندهان ترک و عرب
- ۶۲ غرب مسیحی

شارلمانی

وایکینگ‌ها و نورمن‌ها

عصر جنگ‌های صلیبی

پادشاهان صلیبی

فریدریش بارباروسا

جنگجویان مسلمان

بازپس‌گیری ایبری

جنگ‌های آسیا

جنگجویان کوچ‌نشین

تیمور

سامورایی‌های ژاپنی

اروپا در اواخر قرون وسطی

جنگ صدساله

قهرمانان ملی

اربابان نواوری

۱۴۵۰ تا ۱۷۰۰ میلادی

- ۱۱۰ دنیای اسلام
- ۱۱۲ فرماندهان عثمانی
- ۱۱۴ رهبران مغول
- ۱۱۶ جنگ‌های شرق آسیا
- ۱۱۸ دایمیوهای ژاپنی
- ۱۲۲ چین و کره

۲۷۰ جنگ‌های دریایی در عصر بخار
۲۷۲ فرماندهان نیروی دریایی

فرماندهان عصر جدید ۱۹۱۴ تا به امروز

۲۸۰ جنگ جهانی اول
۲۸۲ فرماندهان انگلیسی
۲۸۴ فرماندهان فرانسوی
۲۸۸ سایر فرماندهان متفقین
۲۹۰ فرماندهان آلمانی
۲۹۴ دریاسالاران جنگ جهانی اول
۲۹۶ جهانی در آشوب
۲۹۸ شورشیان و انقلابیون
۳۰۲ چهره‌های شاخص نظامی بین دو جنگ
۳۰۴ جنگ جهانی دوم
۳۰۶ فرماندهان آلمانی
۳۱۰ فرماندهان شوروی
۳۱۴ فرماندهان متفقین
۳۱۶ برنارد مونت‌گومری
۳۲۰ فرماندهان آمریکایی در اروپا
۳۲۲ جورج بنت
۳۲۸ فرماندهان آمریکایی در اقیانوس آرام
۳۳۰ فرماندهان نیروی هوایی
۳۳۴ دریاسالاران جنگ جهانی دوم
۳۳۶ بعد از جنگ جهانی دوم
۳۳۸ فرماندهان پس از جنگ
۳۴۰ مبارزان انقلابی
۳۴۲ وو گوین جیاب
۳۴۶ فرماندهان جنگ اعزب و اسرائیل
۳۴۸ فرماندهان پس از جنگ سرد

۱۹۴ جنگ‌های ناپلئونی و انقلاب فرانسه
۱۹۶ فرماندهان انقلاب فرانسه
۱۹۸ ناپلئون بناپارت
۲۰۴ مارشال‌های ناپلئون
۲۰۶ دشمنان ناپلئون
۲۰۸ دوک و لینگتون
۲۱۲ جنگ‌های دریایی
۲۱۴ دریاسالاران قرن هجدهم
۲۱۶ هوریشیو نلسون
۲۲۰ جنگ در قاره‌ی آمریکا
۲۲۲ انقلابیون قاره‌ی آمریکا
۲۲۴ فرماندهان آمریکایی

مأموران امپراتوری ۱۸۵۰ تا ۱۹۱۴ میلادی

۲۳۰ جنگ‌های اروپا
۲۳۲ جنگ کریمه
۲۳۴ جنگ‌های ملت‌ساز
۲۳۸ هلموت فون مولنکه بزرگ
۲۴۲ جنگ داخلی آمریکا
۲۴۴ فرماندهان قوای متولفه
۲۴۶ رابرت لی
۲۵۰ فرماندهان اتحادیه
۲۵۲ پولیسسز اس. گرانٹ
۲۵۴ سرحدات و مستعمرات
۲۵۸ جنگجویان بومی آمریکا
۲۶۲ رهبران آفریقایی
۲۶۴ فرماندهان استعماری
۲۶۸ جنگ بوئر

۱۲۴ عصر سلاح‌های باروتی اولیه
۱۲۶ فتح قاره‌ی آمریکا
۱۲۸ هرنان کورتس
۱۳۲ جنگ‌های ایتالیا
۱۳۶ انقلاب هلند
۱۳۸ نبردهای دریایی اسپانیا
۱۴۰ انجیل، نیزه و تفنگ
۱۴۲ فرماندهان جنگ سی ساله
۱۴۴ گوستاو آدولف
۱۴۸ جنگ‌های داخلی انگلستان
۱۵۴ دریاسالاران جنگ‌های انگلستان و هلند
۱۵۶ میشل د روتر

پادشاهان و انقلابیون ۱۸۵۰-۱۶۶۰ میلادی

۱۶۲ اروپا در عصر لویی چهاردهم
۱۶۴ فرماندهان جنگ‌های لویی چهاردهم
۱۶۶ دوک مارلبورو
۱۷۰ پادشاهان فرمانده
۱۷۲ جنگ‌های قرن هجدهم
۱۷۴ فرماندهان ارتش‌های اروپایی
۱۷۶ فریدریش کبیر
۱۸۰ جنگ‌های مستعمراتی
۱۸۴ جنگ استقلال آمریکا
۱۸۶ جورج واشنگتن
۱۹۲ جنگ‌های آسیا

پیش‌گفتار

عنوان فرماندهان نظامی دربرگیرنده‌ی مجموعه‌ی متنوعی از اشخاص است که وظایفشان در گذر زمان، به دلیل تحولات سیاسی و اجتماعی و پیشرفت فناوری دستخوش تغییرات اساسی شده است. در کتاب حاضر از مردانی نام برده شده که در تمام سطوح نظامی و طبقات اجتماعی فعالیت داشته‌اند، از جنگجویان شکست‌ناپذیر گرفته تا سربازان آماده به خدمت و وظیفه‌شناس، از پادشاهان و فرمانروایان امپراتوری‌های بزرگ تا شهروندان معمولی که به اقتضای شرایط مجبور به حضور در خطوط مقدم جنگ شدند. برخی از آنان از جنگ و کشتار راضی بودند و برخی دیگر از کار خود نفرت داشتند و شاید با دوک ولینگتون^۱ هم‌عقیده بودند که «بزرگ‌ترین نکتت‌ها پس از جنگ مغلوب، جنگی است که فاتح آنیم.»

فرماندهی جنگ، در تمامی ادوار تاریخ، کاری سخت و پیچیده بوده است. هرچند که لینکلن، رئیس‌جمهور ایالات متحده در زمان جنگ داخلی این کشور، حضور ژنرال گرانٹ^۲ را حیاتی خواند، تنها به این دلیل که «او خوب می‌جنگد»، اما هدایت عملیات تنها بخشی از وظایف یک فرماندهی جنگی به شمار می‌آید. او باید بر آموزش و حفظ روحیه‌ی نیروهای خود نظارت داشته باشد و از تامین تجهیزات و مایحتاج سربازان و حتی حیوانات و ماشین‌آلات آن‌ها نیز اطمینان حاصل نماید. فرمانده باید پیش از هرگونه آماده‌سازی عملیات، اطلاعات نظامی لازم را جمع‌آوری و بازبینی کند و آن را به وضوح برای زیردستان خود تشریح نماید. یک فرماندهی تیزهوش کسی است که تا به برتری ارتش خود واقف نشده، آن را وارد پیکار نکند- رهبری که با وجود مشکلات بسیار به پیروزی‌های پایایی اما متزلزل دست می‌یابد، کار خود را به درستی انجام نداده است. جنگجویان جسور و ریسک‌پذیری مانند اسکندر مقدونی و ریچارد شیردل و جورج پتن^۳ هرچند در تاریخ بسیار پرآوازه شدند، اما فرماندهان نام‌آور دیگری هم بودند که با مشی و خلّقی کاملاً متفاوت بسیار موفق عمل کردند- اندیشمندان و افراد تحصیلکرده‌ای چون مولکته‌ی بزرگ^۴ و سیاست‌مداران خونسردی مانند دوایت دیوید آیزنهاور^۵ از این دست فرماندهان به شمار می‌روند.

موشه دایان در دهه ۱۹۶۰ از نوستالژی «روزگار خوب گذشته» می‌نویسد، زمانی که با شروع نبرد «فرمانده سوار اسب سفیدش می‌شد، سربازی بر شیپور جنگ می‌دمید و او به سوی دشمن می‌تاخت.» بدون شک در عصر باستان، اسکندر می‌توانست از خط مقدم جبهه نیروهایش را فرماندهی کند و پیشاپیش لشکر سواره‌نظامش بر دشمن بتازد. و یا حتی در همان دوران، فرمانروای محتاط‌تری چون ژولیوس سزار می‌توانست آنقدر به میدان نبرد نزدیک شود تا جنگجویانش فریادهای روحیه‌بخش او را بشنوند. محل استقرار فرماندهان تا قرن نوزدهم میلادی، همچنان جایی بسیار نزدیک به میدان نبرد باقی ماند تا بتوانند با کمک دوربین تمام میدان نبرد را تحت نظر داشته باشند. اما با توسعه‌ی ارتش‌ها، افزایش قدرت و بُرد سلاح‌ها، و استفاده از روش‌های ارتباطی جدید مانند تلفن و رادیو فرماندهی میدان نبرد از راه دور اجتناب‌ناپذیر شد. چنانکه در اوایل قرن بیستم، ژنرال آلمانی، آلفرد فون شلیفون^۶، آینده‌ای را پیش روی خود دید که در آن «اربابان جنگ، کیلومترها دورتر از میدان نبرد، در ساختمانی با اتاق‌های بسیار... پشت میزهای بزرگ، بر روی صندلی‌های

راحت تکیه می‌زنند.» با این حال، او هیچ‌گاه تصور نمی‌کرد که تا سال ۲۰۰۱، ژنرال‌های آمریکایی بتوانند در قرارگاه خود در فلوریدا، عملیات نظامی در افغانستان را فرماندهی کنند.

ابعاد پیچیده‌ی مدیریت در فرماندهی مدرن نظامی، مانع از آن می‌شود که به راحتی بتوان از فردی خاص به عنوان فرماندهی عملیاتی مشخص نام برد. جای تردیدی نیست که هانیبال، فرماندهی لشکر پونیک^۶ مستقر در ایتالیا را در قرن سوم ق.م. برعهده داشت، و بدون شک این نلسون^۸ بود که نیروی دریایی بریتانیا را در نبرد ترافالگار^۹ در ۱۸۰۵ به پیروزی رساند. اما در نبرد پاشندیل^{۱۰} در جنگ جهانی اول، ژنرال کانادایی آرتور کاری^{۱۱} تحت فرمان ژنرال انگلیسی هربرت پلامر^{۱۲} بود، و او خود از فیلد مارشال^{۱۳} داگلاس هیگ^{۱۴} دستور می‌گرفت. در این کتاب سعی بر آن بوده تا تنها به معرفی فرماندهانی پرداخته شود که نقشی فعال در جنگ‌های دریایی یا زمینی ایفا کرده‌اند، نه کسانی که جایگاهشان در سلسله مراتب نظامی بسیار بالاتر از فرماندهی عملیات و یا بسیار پایین و کم‌اهمیت بوده است. همچنین از تعدادی از رهبران سیاسی که همزمان فرماندهی جنگ‌ها را هم برعهده داشتند- عمدتاً تا قرن هجدهم میلادی- نام برده شده است، اما آن دسته از رهبرانی که صرفاً در عملیات‌ها دخالت داشته‌اند بدون آنکه فرماندهی را برعهده بگیرند، از این مجموعه حذف شده‌اند.

اعتبار و جایگاه فرماندهان نظامی به عنوان الگویی برای جامعه، در چند دهه‌ی اخیر بسیار کاهش یافته است. نام‌آورانی چون اسکندر مقدونی و ژولیوس سزار که زمانی قهرمان نامیده می‌شدند، امروزه در مقالات و زندگی‌نامه‌های تجدیدنظرطلبانه، به دلیل شهوت قدرت و کشتارهای بی‌حدومرز مورد انتقاد قرار می‌گیرند. با این حال، اغلب نام‌هایی که در این کتاب گردآوری شده‌اند، فرماندهانی بودند که خصائل انسانی داشتند. ویژگی‌هایی مانند صبر و شکیبایی، استقامت و قاطعیت در شرایط بحرانی، شجاعت و قدرت جسمی بالا و در عین حال دلسوزی نسبت به سربازان و زیردستان، آن‌ها را از یکدیگر متمایز می‌سازد. اینان مردانی بودند که ثابت کردند می‌توانند بار سنگین مسئولیت را به دوش بکشند؛ و جوامع ما، شاید در آینده‌ای نه چندان دور، دریابند بیش از آن‌چه که می‌اندیشند به فضائل رزمی نیازمندند.

آر. جی. گرنٹ

1. Duke of Wellington
منظور از دوک ولینگتون، فرماندهی نظامی بریتانیا در قرن نوزدهم میلادی است که توانست باپلوتون را شکست دهد.
2. Ulysses S. Grant
ژنرال آمریکایی که در زمان ریاست جمهوری لیگان در جنگ داخلی آمریکا نقش مهمی ایفا کرد و بعداً به ریاست جمهوری این کشور رسید.
3. George Patton
فرماندهی نظامی آمریکایی در جنگ جهانی اول و دوم.
4. Moltke the Elder
شخصیت نمادین فرماندهان ژنرال آلمانی و از بزرگترین استراتژیست‌های قرن نوزدهم.
5. Dwight D. Eisenhower
فرماندهی نظامی آمریکایی در جنگ جهانی اول و دوم.
6. Alfred von Schlieffen
ژنرال آلمانی که در جنگ جهانی اول نقش مهمی ایفا کرد.
7. Punin
فرماندهی نظامی روس در جنگ جهانی اول.
8. Nelson
فرماندهی دریایی بریتانیا در جنگ جهانی اول.
9. Trafalgar
نبرد دریایی مهمی در جنگ جهانی اول.
10. Passchendaele
نبرد مهمی در جنگ جهانی اول.
11. Arthur Currie
فرماندهی نظامی کانادایی در جنگ جهانی اول.
12. Herbert Plumer
فرماندهی نظامی بریتانیا در جنگ جهانی اول.
13. Field Marshal
عنوانی که به فرماندهان عالی‌رتبه نظامی داده می‌شود.
14. Douglas Haig
فرماندهی نظامی بریتانیا در جنگ جهانی اول.

